

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP. Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Erzsébet-tér 9. sz. alatt a könyvnyomdában. Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetésny, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhetes petitor tér-fogata . . . . . 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Minaji Bornemisza László.

A rügyfakasztó tavasz első aranyos sugara fényt, igazi tiszta fényt derített vármegyénk azon férfjának a fejére, ki egy hosszú életen át eltöltött buzgó és tisztességes munkában minden időben birta a vármegye tisztelétét és őszinte becsülését.

Ez a férfi: Minaji *Bornemisza* László, vármegyénk alispánja, kit ő Felső udvari tanácsosává nevezett ki. Lammár 40 éve mu'ott, hogy *Bornemisza* László hazaszeretettől áthatott lélekkel, mely tudományossággal, bő tapasztalatokkal, ragyogó ékes szólással és lankadatlan munkakedvvel szolgálja Gömör-Eisbontvármegyét. 1867 ben az alkotmány hajnalhasadásának idejében lépett vármegyei szolgálatba, akkor, midőn még a politicum és iudicium Istenasszonya egy serpenyőből mérte és osztotta az igazságot. Később 1871-ben, midőn a kétféle jogszolgáltatás ketté választott, lelke sugallata szerint a politicum, vagyis a vármegyei közigazgatás szolgálatába lépett és 1886. évig, mint vármegyei aljegyző szolgált a vármegyét. 1886 évben három tekintélyes pályázó közül emeltetett a díszes alispáni székre és azóta minden tisztújítás alkalmával egyhangulag nyerte el a vármegye bizalmát, melyre minden időben derekasan reá is szolgált és méltó utódja lett dicső elődeinek; sőt szolgálati időben azokat már mind felül is multa.

Hogy miként állotta meg *Bornemisza* László a helyét az alispáni széken, e soroknál őszintébben beszélnek a nemrég is lefolyt idők alkotmányos harcrai, a mely küzdelemben, mint az ősi alkotmányt védők első öre, egy pillanatra sem tévovázott, és egy pillanatra sem inogott meg állása, sőt a vármegye közönsége azt igyekezett egy-egy ékkel megerősíteni és a jövőre is (csak a mult évben lefolyt tisztújításnál) az alispáni állásban megtartani.

Kitüntetését alispánunkat nem törte meg semmi, de még meg sem tévesztette. A vármegye simbulumát: Gömör-Kishontvármegye pecsétjét, mely egy erős várat ábrázol, minden tisztújítás alkalmával épen olyan tisztán adta által, mint átvette. Nem törte meg az idő viszontagsága és a kor sulya sem, pedig már a 70 év felé közeleg. Ma is oly ifju, mint a férfi kor első éveiben és ma is úgy kezeli a tollat, mint ifju aljegyző korában, mikor a megyegyűléseken már feltűnt.

Eles észbeli tehetséggel, széles látókörrel, ragyogó ékesszólással, — mely egy pillanatra sem homályosult el és biztos tollal, mely sohasem rezgett meg kezében, — áldotta őt meg az Isten; e mellett pedig legtisztább tündöklő erénye és imája volt: a magyar haza szeretete és annak jövőjé boldogsága.

A magas kitüntetés tehát, mely váratlanul lepett meg bennünket, a vármegye egész közönségénél csak a legbensőbb örömet okozta, mert *Bornemisza* László az alispáni álláson kívül még a közélet más mezéjén is fontos szerepkört tölt be és nehéz, de nemes czélokra áll szolgálatában. Így az ev. ref. egyházmegyének világi főgondnoka, a rimaszombati főgimnáziumnak igazgatósági társelnöke és több egyesületnek elnöke.

E nemes tulajdonai és munkája megjutalmazásul csak pár év előtt érte a nagy kitüntetés, midőn a vaskorona-rendet kapta; most pedig a legmagasabb királyi kegy, a magyar királyi udvari tanácsosi czimmal jutalmazta.

Az öröm tehát nemcsak a övé, a család jái és a vármegye tisztikarái, de közös mindnyájunké; mert midőn alispánunkat érte e kitüntetés, abban nekünk is részünk van, mert jól

ismertük alispánunkat és minden időben méltó embert ért egyhangu bizalmunk.

A mily életet keltő melegséget árasztott tehát a tavasz első langyos sugara a nagy természet virágos kertjére, éppen olyan melegséget gyújtott a magyar korona intenzív sugara szívünkben e kitüntetés alkalmából, melynek erejét fokozza még az a tudat; hogy a magyarok Istene hosszú élettel fogja megáldani e nemesszívű derék férfit.

Az öröm mámorában, melyről száz meg száz szóbeli, távirati és levélbeli üdvözlő jókívánság tanuskodik, mi is sietünk lapunk élén jókívánságainkat azzal a derék férfival szemben kifejezni, ki lapunknak is állandó jó barátja és határozott támogatója volt.

Tartsa meg a magyarok Istene a jövőben is állandó testi egészségében és nemes erős lelki tulajdonai birtokában és áraszsa reá kegyeit, mely a zavartalan megelégedésben lelje fel legnagyobb földi boldogságát és eredményűs hasznos cselekedetének méltó jutalmazását.

Egy pár szó a „Toronyrenoválás“-hoz.

Toronyrenoválás című multkori cikkünk széles körökben keltett méltó figyelmet, s mint annak egyik viszhangja, mely a renoválás ellen szól, most érkezett lapunk szerkesztőségéhez.

A cikket készséggel közöljük, hiven ígéretünkhöz, mely szerint minden ellenkező véleménynek is szívesen teret nyitunk. A cikk így hangzik:

„Az alkotás vágya visz előre minden nemzedékeket. Az alkotás vágyának köszönhetően, hogy a pusztá életen kívül elődeinktől gazdag örökséget veszünk át.

Merész dolog volna hát tölem sujtó ítéletet mondani a református egyháztanács toronyrenoválási szándékáról. Magában véve, mint minden nemes alkotásvágy, tiszteletre és követésre méltó.

Nemes szándékukat még sem nézhetem örömmel, annál kevésbé tudok abba belenyugodni.

Van, a mi érthetővé teszi ezen szándékot, tervet. Indokaik sokban igazak.

Igy igaz, hogy a torony felső részén, valamint a templom hajója és a torony közti összekapcsolásban van bizonyos durvaság és harmóniatlanság s általában a templom hajójához alacsonyra, kicsinyre lett szabva a torony. Ez mind igaz. Azonban ezen hibák ellensúlyozásul én ritka szépséget tudok lelteni, sok részben talán épen ezen harmóniatlanságban, az egyszerű templom egyszerű tornyán.

Városunk három tornyának mindegyiknek megvan a maga eredetisége, még pedig azon eredetisége, mely az építő egyház történeti jellemét fedi sokban s mely a nagy ellentét dacára, sőt épen ezért egymást szépen egészíti ki. A luteránusok tornya határozottan, de kerek hajlásokkal, elmosódott körvonalakban törekszik fölfelé. Hollandiában láthatunk ehhez hasonlókat. A katolikusok tornya a piac közepén a barátságos román ízlés műve csinos barokk betetőzéssel. E két különböző, nem lendület nélküli ugyan, de egyformán szelid és konvencionális tornyok mellett harmadik társuk arculata merőben eltér. Azon széles, lapos dombhátnak, melyen a város elterül, délnyugati szélére építve merészen, büszkén mutatja föl ez a harmadik társ csodálatos egyszerűségében, erővel teljesen szép: nyílt és nemes patinától, csak halványan s alantabb árnyalt, fehér homlokát az Őrhegyig, Kecskékörömig messze-messze . . .

Mig a többi tornyok, ha szabad így szólni, mint egy ruhába, kalapba bujtatva látszanak nekünk: ez mintha szűzi meztelenségben állana fején egy aranyos-ezüstös virággal, s mintha épen ezen nemes meztelenség juttatná neki a többi toronytól hódolattal nyújtott vezérség pálmáját! . . .

Be kell vallania az objektív szemlélőnek, hogy a torony e leigéz szűzi tekintete és homloka, mit én annak fő fő s kissé durva, de páratlan szépségének tartok, nem érvényesül minden oldalról a maga egészében. Így nem érvényesül a piac, a temető stb. felől. Oka azon már említett körülmény, hogy a torony a templom hajójához kicsinyre lett szabva. Ha tehát a szépítés a czél, úgy szerintem csak megnagyobbítanunk volna szabad a tornyot, ellenkező esetben fő-fő hódító szépségét, meztelen jellegét és homlokát tennénk tönkre. A tervezett erkélyvel a homlok tisztaságát rontanók meg, a

magasabb és rendesen kiképzett tetővel pedig (mert a mostani tető csak pompás aranyos ezüstös dísz, virága a homlokának) nemcsak lenyomunk szép és büszke magas köhomlokot, hanem az egésznek nemes meztelenségét is megsemmisítjük.

Azonban még azt sem indítványoznám, hogy megnagyobbítsuk e tornyot. A mennyit nyerne ezzel szépsége közelről, ép annyit vesztené messziről társai mellett, a város és a táj keretében.

Melyik rimaszombati ember nem emlékszik arra a panorámára, a mely a Jánosi előtti kanyarodónál a vasut ablakából előtte föltárul?! . . .

A végtelen egyszerű s mégis végtelen lebilincselő kép központja a fák között feltűnő három torony. Deles erő vonja rájuk szemünket, s a táj alkatán kívül oka ennek mi? az, hogy szerencsés távolságban fekszenek egymástól és nem is versenyeznek a tulságos magasság által, úgy, hogy bár különböző jelleműek s a református torony innen is vezérli a többi, hármas iker testvéreknek tetszenek.

Ime elmondtam, miért nem tudok belenyugodni a református egyháztanács máskülönben tiszteletreméltó nemes szándékába. Összegezve az előbbieket, egyrészt igen egyszerű, tán kissé durva, de merészen eredeti és stíziösen szép jellegét, másrészt, a mi a legnagyobb építészeti tévedések egyike, a városnak tájképi harmóniáját bontanók meg az átalakítási tervvel. Véleményem szerint hát sokkal, de sokkal többet vesztenék a kétséges kárpótlás fejében, hogysen arra gondolnunk is szabad volna!

Végül bocsásson meg a jogilag egyedül illetékes református egyháztanács és bocsásson meg melyen tisztelt olvasóim, hogy egy kiszentencziázott „ócska“ toronyt ily hevesen védelmére keltem, de nem tehettem másként: kötelességemnek éreztem azt tenni, mert — a szép közkincs s főleg mert — ez egyszerű templomnak a sablonos aestetika szabályaival tán ellentétben álló egyszerű tornyja: mint sokaknak, kik itt születtek! Lelkemhez nőtt.

Rimaszombati.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete apr. hó 30-án dr. Kovács László polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, melyen jelen voltak: Dr. Gyürky Pál, id. *Institórisz* Endre, Szabó Elemér, Tóth Béla, Melczér Gyula, Köhuth Lajos, Vigh Gábor Cseh István, Baksay József, Csapó János id., Molnár József, Ethey Frigyes, Dapsy József, Boczkó Dániel, dr. Veres Samu, dr. Zehery István, Abonyi Pál, Jaczko Pál, Kozma Szabó József, János, Loysch Ödön, Szabó József m., id. Rábely Miklós, Soós Gyula, dr. Cziner Miksa, László János, Varga Lajos, id. Lévy István, ifj. *Institórisz* Eudre dr., Grosinger Miksa, Szomolnokyi Antal, dr. Kármán Aladár, dr. Törkölly József, Süteő István, id. Törkölly József, Engel Adolf, Eszényi Gyula, Singer S. Leo, Rónay Gyula.

A közgyűlés első tárgya volt a kereskedelmi miniszter rendelete, melylyel a *Bérkocsi ipar* tárgyában hozott városi szabályrendeletet jóváhagyta. A jóváhagyás tudomásul vétetett.

A pozsonyi honvéd kerül. parancsnokság polgármesterünket ismét fegyvergyakorlatra hívja be. A közgyűlés kérelmezni fogja, hogy a gyakorlat alól közérdekből felmentessék a polgármester.

Az 1906. évi közpénztári és szegényintézeti számadást a vármegye jóváhagyta, s tudomásul vétetett.

Fontos tárgy volt a Három Rózsa vételáraként befolyt 95000 korona mikénti felhasználása. A tanács azt javasolta, hogy a város apró költségei: melynek a járdaalapnak való tartozás mintegy 15000 kor., a leányiskola földszinti részének posta céljaira való átalakítási költségek: 10000 korona, a takarékpénztári költségek 10000 korona, összesen 35000 korona fizetessék vissza, továbbá a városi házipénztárból kölcsönvett 6000 korona is térítették vissza, s a megmaradt 54000 kor. helyeztessék el gyümölcsözőleg a rimaszombati takarékpénztárnál. Süteő István, Abonyi Pál és Molnár József felszólalása után dr. Cziner Miksa kérde, hogy a városháza immár halaszthatlan kiépítésére gondolt-e a tanács és a pénz könnyen felvehetőségéről czélzerű volna intézkedni, nehogy aztán újabb kölcsönre szoruljon a város. A polgármester kijelentette, hogy a városházát a régi leányiskola bérletéből akarják átalakítani és felépíteni. A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

Fontos tárgy volt a *Hindrisch* Gusztáv és *Unger* Károly rheimscheidi lakosok aczélaru gyár vállalatit ügye.

A polgármester és a vállalkozók közt folyó évi április 10-én folytatott tárgyaláson felvett jegyzőkönyv szerint a vállalkozók kéri a volt Szügyi-féle — esetleg a Borbély-féle telekkel egyesített területnek a vasut felé

eső részéből 4000 négyszögölnek a gyár építésére díjtalanul való átadását tulajdoni joggal. Kérnek továbbá 30000 korona készpénz segélyt olyképp, hogy ennek első harmada akkor fizetendő, mikor a vállalkozók az építkezésbe és gépekre 200000 korona befektetését igazolják; második harmada következő év január havában s a harmadik harmada az erre következő év január havában fizetendő. A vállalat részére 15 évi pótdómentességet biztosít a város az építkezéshez szükséges téglát ezenként 32 korona kedvezményes áron adja.

A vállalkozók viszont kötelezik magukat, hogy még a f. évben legalább 200000 k-nát fektetnek be a gyárba, mely önálló acélarúgyár lesz, azt legalább 20 évig üzemben tartják, s megengedik, hogy a város a 30000 kor. segélyt bekebelezze a gyártelepre. A bekebelezés csak 15 év múlva törülhető, s ha a gyár 15 éven belül megszűnik, az összeget a város a vállalkozókon, vagy jogutódakon behajtsa.

A közgyűlés a feltételeket helyesli elvben, a tanácsi javaslatához hozzájárul, s május hó 29-én tartandó közgyűlésen névszerinti szavazás útján határoz véglegesen.

Az 1907. évi gyámpénztári, iskolai alapvagyon és nyugdíjintézetű számítását jóváhagyott, a városi közpénztár és adóhivatal I. negyedévi vizsgálatáról szóló jelentés tudomásul vétetett.

Özv. Misák Mihálynéval kötendő zsellértelek megváltási szerződés s a rimatamásfalvai *Petőfi Együttel* kötendő hasonló szerződés névszerinti szavazás után jóváhagyatott.

A Méhes-puszta és a Gernyő földek bérbeadására vonatkozó árverési feltételek megállapítottak. Az előbbiek kikiáltási ára 10600 korona. Határidő május 30., d. u. 4 óra. A bérlet 6 évre szól. A feltételek egyrészt dr. *Cziner Miksa* figyelemre méltó javaslata alapján, a *Molnár József, Sütő István, id. Institúrisz Endre* és a *polgármester* felszólalása után módosították.

A malomszögi székér-híd építésére nézve a tanács nem javasolta a kívánt hozzájárulást. Itt t. i. a kertekhez való könnyebb hozzáférhetőség céljából a rozoga gyalogjáró hid elvetésével egy rendes székér-hidat tervezett *Varga Lajos*, ennek költségéhez 25-25%-al ő és a többi kerttulajdonos járulna 50% ot a várostól kérnek.

Az egész költség 2889 koronát tesz ki. A tanács a közérdekem nem látta be, s azt javasolta, hogy a gyalogjáró hid megjavításához szükséges költséget: 400 koronát a székérhid céljára is engedélyezhetőnek tartja. A közgyűlés ezt az álláspontot tette magáévá, pedig az azért sem helyes szerintünk, — mert mint halljuk — *Varga Lajos* nagy áldozatokkal gőzfürdőt épít ott a közelben, s az nagy előny lenne, ha a fürdőt közelről érnék kocsin is azok, kik igénybe akarják venni. Azt hiszük, hogy ezt alaposabban meg kellett volna tárgyalni s a hozzájárulás összegét legalább még egyszer akkorára emelni, mint most megállapították.

Több tárgy nem volt a közgyűlés az elnöklő polgármester elnökletével véget ért.

Házinyultenyésztés, mint új keresetforrás.

Írta: L. KOVÁCH GÁSPÁR, Pestvármegyei közigazgatási előadója.

Sokszor vitatott, de ezeréves történetünknek egészen a közelmúlt időkben lefolyt küzdelem g leszűrt tanulságaival beigazolt állítás az, hogy hazánk politikai önállóságának alapját a gazdasági függetlenségben kell keresnünk. Az a tétel sem szorul bizonyításra, hogy hazánk vagyoni erejének főforrása ezideig az őstermelés, a melynek eredményétől függ minden más keresetág föllendülése vagy hanyatlása. Ezért jogosult és megokolt földmivelési kormányunk — a napokban osztatlan elismeréssel ünnepelet — vezetőségének azon törekvése, hogy a mezőgazdák megismertetve a modern gazdálkodás igaz mivoltával, ennek minden ágában érvényre juttassa a tudomány gyakorlati eredményeit és ezzel gyümölcsözőbbé téve a magyar földet, diadalra segítse a magyar kereső munkát. Nagy és egyre növekvő jelentősége van e törekvésnek ma a mikor az összes életszükségletek árának rohamos emelkedése, a mezei munka drágulása és általában az egyre nehezebb megélhetés szinte kényserítik a mezőgazdát a belterjes irányú gazdálkodásra, vagyis a gabona mellett egyéb kereskedelmi és ipari növények változatos termelésére, az állattenyésztés fejlesztésére és az u. n. kisebb gazdasági ágak felkarolására. Mert a változott életviszonyok között csak a termelés fokozása, a földek minden kinalkózó módon való alapos, de okzerű kihasználása biztosíthatja a mezőgazdasággal foglalkozó néposztályok megélhetését.

A kisebb gazdasági ágak a földirtok jövedelmét nem csekély mértékben szaporítják, mert a gazdaság üzemének megzavarása nélkül mellékesen folytathatók, de hasznuk és közgazdasági fontosságuk még szembe-szökőbb a kisirtokon, nemcsak biztos és aránylag magas jövedelmezőségük révén, hanem leginkább azért, mert a kiszáradt alkalmat nyújtanak arra, hogy az időszaki mezei munkák közt fennmaradó szabad idejében is hasznosan foglalkozzunk, a maga és családtagjainak munkaerőjét kibaszalja és megszoja a folytonos munkát, a mi az egyén életének legnagyobb áldása, a nemzet anyagi és erkölcsi emelkedésének pedig hatalmas rugója.

Ezek az igazságok, meg azok az adatok, a melyek a méhészet, a selyemtenyésztés és baromfitenyésztésnek sok millióra menő jövedelméről szólnak, keltették fel e sorok írójának érdeklődését a látszólag jelentéktelen, nálunk a legutóbbi időkig figyelemre alig méltatott házi-nyultenyésztés iránt, a mire, mint a közvagyonosodásnak szerény, de biztos eszközére felhívni óhajtja e lapok t. olvasóinak figyelmét.

Ez az állattenyésztési ágazat kevés befektetéssel minden kisebb-nagyobb gazdaság, sőt bármely falusi vagy kisvárosi háztartás keretébe beilleszthető és csekély fáradsággal, ugyszólván költségmentesen folytatható; gyors és aránylag nagy jövedelmezősége még fokozottabb ott, ahol a gondozást nem fizetett munkások, hanem szabad idejökben maguk a családtagok végzik. Kiválóan alkalmas tehát arra, hogy minden munkás és kisiparos házában helyet találva, a legszélesebb néprétegekben gyorsan meghonosuljon. Erdemes ennélfogva közgazdasági értékét vizsgálat és mérlegetés tárgyává tennünk.

A házi-nyul a mezei nyul legközelebbi rokonának: az úregi nyulnak leszármazottja; számos különféle színű és nagyságu változatban fordul elő. Nagyon kisigényű állat. Elhelyezése könnyű; használt faláda vagy hordó, elől sodronyajtóval ellátva, esőtől, léghuzamtól védve, teljesen megfelelő lakása és elég a tenyésztés megkezdéséhez. Táplálékban nem válogat; megeszik mindent, a mit a kérődzők, tehát minden zöld és száraz takarmányt; ezenkívül a fák gyökerét, kérgét, vékonyabb galyait és lombját, a gumós növényeket, répaféléket; az utszélen, árokparton nőtt gazt, vadmilvét, lósóskát, laput és hasonlókat; konyhai és kerti hulladékokat; kenyérhéjat, a sárgarépa, petrezselyem zöldjét, a dinnye és burgonya héját; a bab, borsó szárát és hüvelyet; az összes gabonafélék magját és szárát, a szarvasmarha után maradt izéket, a káposzta torzsáját, nemkülönbön a lehullott éretlen gyümölcsöt. Szívesen fogyasztja a szőlőválogatáskor letördelt hajtásokat. Elzászban és Lotharingiában nyáron át kizárólag ez az eledel. Innen van, hogy tartása oly olcsó, husának előállítására 20-60 fillérbe kerül kilogrammonként, a helyi viszonyok szerint Szaporodása közmondásos; okzerű tenyésztésnél inkább korlátozni kell azt mint elősegíteni, egy anyanyul így is 20-30 utódot nevel évenként. Fejlődése gyors, 7-8 hónapig tart, de már 4-5 hónapos korában értékesíthető. Haszna sokféle, husa egészséges, jó ízű tápláló eledel; téli gereznájából különféle nemesprém utánzatok készülnek, sőt a bőrtől nemezárak, leginkább kalapok; bőre a nyereggyártásnál, kezyűnek, cipőnek és diszmutáruak dolgozható fel, vagy enyvfőzésre használható. Belei kolbászka-hüvelyek és hegedűhúrnak alkalmasak.*)

A házi-nyul egyike a legrégebbi háziállatoknak, már a régi rómaiak mint ilyen tartották. Nálunk évszázadok óta ismeretes, de leginkább csak a jászol alatt, minden gondozás nélkül tengődő csenevész istállónyulak révén. Európa nyugati államaiban azonban régen foglalkoznak a tenyésztésével és gondos, okosbuz eljárással oly válfajokat állítottak elő, a melyeknek husa évtizedek óta az elsőrendű fogyasztási cikkek közé tartozik, a bel- és külkereskedelem tárgya és mint ilyen, a lakosságot mellékkeresethez juttatja és olcsón jó táplálékkal látja el.

Belgiumban például faluról-falura járva szedik össze utazó kereskedők a szaporulat fölöslegét a termelőktől és nemcsak a nagyvárosok piacait látják el ezzel, hanem évenként több millió korona értékűt visznek külföldre is, főként Angolországba, ahová még Ausztráliából is egész hajókkal szállítanak fagyasztott házi-nyulat. (1903. évben csak Viktória gyarmatból több mint 7 millió korona értékűt vittek be.)

Franciaországban minden földmivelésnek és kisvárosi iparosnak az udvarán épen úgy ott van a nyul ketrec, mint a sertésöl és a tyúköl; itt oly nagy számban tenyésztik, hogy a legutóbbi összeíráskor 240 millió házi-nyulat találtak, tehát körülbelül hatszor annyit, mint a lakosok száma, e cikkek kivételéből pedig az 1905 ik évben közel 200 millió korona jövedelmük volt ezen ország lakosainak. Németországban a francia háború után kezdett terjedni a tenyésztés és általánossá lett. Ausztriában pedig pár év óta rohamosan terjed.

Meggyőzően érvelnek ezek a tények a házi-nyulhus jósága mellett, a melléktermékek értékéről pedig némi fogalmat szerezhethetünk, ha meggondoljuk, hogy a belőlük készült cikkekért 7-15 millió koronát fizetünk évenként a külföldnek. A házi-nyulnak ez az egy értékesítési módja már megokolná azt a törekvést, hogy annak tenyésztését hazánkban meghonosítsuk, de a felhozott példákól láthatjuk, hogy ez a haszonnak csak kis része. Közgazdasági súlyát a házi-nyulnak az adja meg, hogy a tömegtermelésre kiválóan alkalmas, sőt annak tenyésztése elsősorban a kisembereknek való, tehát hasznát is leginkább a szegényebb néposztályok élvezik. Mert a házi-nyultenyésztés a szűkölködő mezei munkások új keresetforrást és tisztességes mellékjövödelmet nyújt; kevés és könnyű munka árán, ugyszólván minden költség nélkül; táplálkozási viszonyait javítja, mert egészséges, olcsó busételt ad, ami elsősorban megint a szegény emberre áldásos; a kisiparos osztálynak pedig, főleg a timár-, szűcs- és kalaposiparnak új nyersanyagot szolgáltat. Ha már most a házi-nyultenyésztésnek azon közvetett hatását vizsgáljuk, amelyet annak közvetlen gazdasági haszna gyakorol a közjólétre — közegészségügyi, kulturális, szociális vonatkozásaiban: be kell látnunk mennyire megokolt és szükséges, hogy azt ország-szerte felkaroljuk és elterjesztési siessünk azon a téren, ahova tulajdonképpen való — a szegényebb néposztályok százezreinek körében.

Földmivelésügyi miniszterünk, a kisemberek atyai pártfogója jelentékeny összeget irányzott elő erre a célra. Nagyon üdvös intézkedés volt ez és szükséges is, hogy ily fontos állattenyésztési ág fejlődése a központból irányíttassék, de a gyakorlati élet tapasztalatai megtanítottak már bennünket arra, hogy a különben nagyon értelmes magyar néptök közönyének megtöréséhez kormány-intézkedések nem elegendők, társadalmi akcióra is van szükség, hogy az érdeklődés valami új dolog iránt felkeltessék.

A kezdet ezen a téren is megvan. A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* telepített létesített és bármily mennyiségű házi-nyulat átvés a célból, hogy azt a fővárosi piacon forgalomba hozza, a *Nyultenyésztők Országos Egyesülete* pedig a tenyésztés szakszerű fejlesztését és a melléktermékek feldolgoztatását és értékesítését tűzte ki céljául. De ezen két kezdeményezésnek sikerét csak hazánk értelmiségének közremunkálása biztosíthatja, mert a házi-nyultenyésztés csak akkor érvényesül a maga teljes fontosságában, ha általánossá lesz; ha valahol, ugy ezen a téren van tehát szükség az erkő egyesítésére, kivált napjainkban, a mikor a szövetkezés a termelőknak egyetlen hatásos és állandó védelmi eszköze a felburjantott kartellek és önző érdekszövetségek károsításai ellen.

A nép természetes vezetőinek, papnak, tanítónak, jegyzőnek, földesurnak kell felbreszteniök az érdeklődést szóval és példával e hasznos és hazafias vállalkozás iránt. Ha sikerült az a törekvésünk, hogy a kiszáradt, vidéki iparosok, mezei munkások — ki-ki a maga viszonyaihoz illő arányban — ezt a gazdasági ágazatot bevonják munkálkodásuk körébe és a fölösleget az egyesülés révén

*) Kimerítő tenyésztési utasítást ad Andrásovich: „Házinyultenyésztés” cz. könyve. Kapható 2 kor. árban a Pátria r.-t.-nál.

biztosan és jól értékesíthessék: megjavítottuk a szegényebb néposztályok táplálkozási viszonyait, erősítettük gazdasági és társadalmi helyzetüket és hazafias kötelességet teljesítettük. Mert a *kisemberek* támogatása elsőrangú társadalmi feladat.

Hirek és vegyések.

Tisztelgés. A vármegye központi tisztikara folyó hó 26-án a d. e. órákban tisztelgett *Bornemisza László* alispánnal és élén *Lukács Géza* főjegyzővel üdvözölt m. kir. udvari tanácsossá történt kinevezése alkalmából. A főjegyző által elhangzott szép tartalmas üdvözlő beszédre a kitüntetett meghatottan válaszolt és állandó jóindulattól és barátságáról biztosította tisztársait. Majd magánlakásában kereste fel az alispán családját a tisztikar és sok szerencsét kívánt az egész családnak. Ugy értesülünk, hogy a helybeli hivatalok szintén testületileg üdvözölték az alispánt.

Előléptetés. Az állami méntelepek katonai felügyelőjét: Szentkirályi *Nagy Valér* vezérőrnagyot, ki városunkban több ízben volt már és a méntelep felett szemlélt tartott, a király altábornagygyá léptette elő.

A vármegyék küldöttei mult hó 27-én Budapesten érkekezletet tartottak, melyen Gömör Kishontvármegye képviselőjében *Lukács Géza* vármegyei főjegyző és *Szakall Vince* árvaszéki elnök jelent meg.

Érettségi biztosok. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az idei érettségi vizsgálatokhoz a nagyörzei felső kereskedelmi iskolához dr. *Klupáthy Jenő* budapesti egyetemi nyilv. rendes tanárt küldte ki miniszteri biztosként. Városunk jeles szülöttét: dr. *Richter Aladár* kolozsvári egyetemi nyilvános rendes tanárt a kassai és miskolci felső kereskedelmi iskolákhoz küldte ki a miniszter biztosként.

„**Képviselőink tevékenysége**” cím alatt a „G. H.” egyik multi számában egy hír jelent meg, mely *Draskóczy László*ról, a rimaszécsi kerület országgyűlési képviselőjéről úgy emlékezik meg, mint a ki betegsége folytán meg van bénítva tevékenységében. Most illetékes helyről arról értesülünk, hogy *Draskóczy László* a rimaszécsi kerület képviselője nagyon is kedvező egészségi állapotnak örveud, mely örömben osztoznak választói és jóbarátai is, továbbá a képviselőház bevalasztotta egyik fontos szakkbizottságba a „közigazgatói bizottságba”, a mellett minden ülésen részt vesz és élénken érdeklődik minden ügy iránt. Végül, hogy nemcsak választói, de mások ügyeiben is, kik felkeresik, a legnagyobb készséggel és sürgősen erélyesen jár el. A valódi tényállás tisztázása céljából ezt kötelességünk volt közreadni és a választókerület becses tudomására hozni.

Esküvő. *Liszka Károly* budapesti takarékpénztári tisztviselő, néhai *Liszka József* gyógyszerész fia április hó 30-án tartotta esküvőjét Budapesten, a Deák-téri ág. ev. templomban *Hováth Dasival*.

A gyermekvédelem érdekében két nagyszabású és igen fontos gyűlés tartott tegnap d. u. városunkban. Az egyiket a megyei Fehér kereszt egyesület, a másikat pedig a gyermekvédő országos liga elnöke tartotta. — Mivel lapunk már sajtó alatt állott, a fogadtatásról és a gyűlések lefolyásáról csak röviden számolhatunk be. A tegnap déli vonattal érkeztek gróf *Edelsheim Gyulai* Lipót, az országos liga elnöke, dr. *Ruffy Pál* miniszteri tanácsos, az állami gyermekmenhely országos felügyelője, dr. *Karsay Sándor* titkár, *Szilágyi Arthur* Károly a liga egyik igazgatósági tagja, *Büttner Miklós* miniszteri fogalmazó, gróf *Edelsheim Gyulai* titkára. A vasutnál fogadásukra megjelentek: dr. *Kovács László* városi polgármester, dr. *Löcherer Tamás* a gyermekmenhely és Fehér-kereszt igazgató főorvosa, *Komáromy István* a Fehér-kereszt titkára, dr. *Soldos Béla* a liga helyi megbízottja és *Hámos Antal*. Dr. *Kovács* polgármester rövid lendületes szavakkal üdvözölte gróf *Edelsheim Gyulait*, mire a gróf szép szavakkal köszönte meg a szíves fogadtatást. Ez után a vármegyebárára hajtattak a vendégek, hol *Fáy Gyula* főispán és *Bornemisza* alispán fogadták az érkezőket. A fogadtatás után *Bornemisza* alispán ebédet adott a vendégek tiszteletére, a melyen a fent elősoroltakon kívül jelen voltak még: *Hámos Lászlóné*, *Kern Adolfné* és dr. *Baksay Dezsóné* a Fehér-kereszt egyesület alelnökei, *Hámos László* nyug. főispán, a Fehér-kereszt egyesület társelnöke, *Máriássy Andor* az állami gyermekmenhely bizottságának elnöke és *Széman* Endre prépost-plebános alelnök; továbbá *Eperjessy József* Fehér-kereszt egyetemi pénztárnok, dr. *Baksay Dezső* megyei alügyész. A magyaros ebéd alatt szép felkötözöttök is hangzottak el. Ez után egymást követőleg tartott meg a két gyűlés.

Halálozások. Vármegyénkben szerte ismert egyik előkelő család: a Szentmiklóssy-család női tagja priméczi *Szentmiklóssy* Augustya, egy kiválóan művelt lelkű, nemeszívű hölgy, ki családja és ismerősei körében nagy szeretetnek örvendett, folyó hó 1-én 59 éves korában hosszas betegség után Rimatamásfalán elhunyt. — Temetése folyó hó 2-án nagy részvét mellett ment végbe, a gyászszertartást *Széman* Endre prépost plebános nagy segédlettel végezte, s a szertartás után a megboldogult hült tetemeit Ragályra szállították, hol ma délután 3 órákor helyezik örök nyugalomra. Az elhunytban *Dókus* Ernő kamarás neje *Ragályi Ilona*, *Ragályi Gyula*, báró *Ragályi Balassa Ferencz* és *Ragályi István* közeli rokonukat gyászolják.

Egy tisztos koru, városunkban régóta lakó s ismerősei körében szeretetnek és tiszteltnek örvendő nő: *Lefkovits* Józsefné szül. Brenner Róza hunyt el városunkban április 26-án 69 éves korában hosszas betegség után. Temetése 27-én délután, izraelita polgártársaink nagy részvete mellett ment végbe. Az elhunytban *Lefkovits* Ferencz helybeli jóhírű kereskedő édesanyját gyászolja.

Simon János városi irnokot mély gyász érte, a mennyiben felesége, egy tisztos koru s a polgárság körében becsült és szeretett asszony április hó 29-én 62 éves korában elhunyt. Temetése folyó hó 1-én nagy részvét mellett ment végbe.

Az orsz. gazdasági oseléd- és munkássegélyző intézmény *Kovács László* elhunyt kórházi szolga özvegyének kétszáz korona segélyt adott. Az elhunyt szolga csak rövid ideig volt az intézmény tagja, s szegénységben maradt özvegyének most nagyon jól esik a segélyző intézmény által küldött összeg.

Viszsgálat. Az itteni m. kir. földmives iskolában április hó 26-án alapos vizsgálatot tartott *Dubrovsky* Róbert földmivelésiügyi miniszteri osztálytanácsos, ki *Szekely* Jenővel, a földmivelésiügyi miniszteriumhoz besorolt földmivesiskolai igazgatóval érkezett ide, s az iskola ügykezelését, tanítási rendszerét, berendezését és egész állapotát szigorúan és mindenre kiterjedő figyelemmel vizsgálta meg. Az ott tapasztalt mintaszerű rend, pontosság és helyes, szakszerű vezetés a miniszterium képviselőjének teljes elismerésével és tetszésével találkozott, s a látottak felett való megelégedésének ismételt kifejezést is adott.

A csisi jód-bróm fürdő részvénytársaság f. hó 1-én tartotta Csziben évi rendes közgyűlését *Molnár* József igazgatósági elnök elnöke alatt s ugyancsak e napon történt meg a fürdőidény ünnepélyes megnyitása. A közgyűlésen a részvényesek közül többen jelentek meg, jóváhagyólag tudomásul vették az évi zárszámadást és a mérleget. Az osztalék a régi marad, s 9000 koronát a múlt évi tiszta haszonból az osztalékon kívül megtakarítottak. Az igazgatóságból kilépő *Horváth* Józsefet és *Glós* Arthurt, valamint a felügyelő-bizottságot újra megválasztották, s a közgyűlés után kedélyes, jól sikerült bankett volt, melyen mintegy 35-en vettek részt. A fürdőben már több vendég tartja a rendszeres kúrát, s a fürdő kiváló jó híre évről évre gyarapodik, innen magyarázható meg az is, hogy a múlt saison folyamán is jóval kedvezőbb eredmény volt tapasztalható.

Skakvizsga. Pénzügyigazgató-agunk április hó 28-án pénzügyi kezelési skakvizsgát tartott. A bizottság következőleg alakult meg: Elnök: *Kubinyi* Andor kir. tanácsos, pénzügyigazgató; bizottsági tagok: *Szombath* György pénzügyigazgató helyettes, *Marton* Imre pénzügyi titkár, *Fekete* Ernő pénzügyi irodavezető, jegyző, *Kollányi* László pénzügyi irodatiszt. Jelöltek: *Kótai* László állandó díjnok és *Horváth* Lajos kezelési ismeretek elsajátítására fél évre szabadságot huszár őrmester, a kik az előirt skakvizsgát kitüntetéssel állották ki.

Uj zenemű. *Gáspár* János fiatal zeneszerzőtől 2 új nóta jelent meg: „Baka nóták” czimvel. Ezen katonadalkok igen érdekes, humoros katonaképes czimlappal vannak ellátva. Az első nóta kezdete: „Herr Oberleutnant! Ich bitte gehorehsamst! Eresszen el a városba engemet” A másik nóta vig s hiven tükrözi vissza a katona életet, felhasználván a szövegben egy-két katonai vezényszót. Mindkét nótának kedves melódiája, keresetten szövege van és könnyű, de izléses zongorakísérettel van ellátva. Ezen dalok is, mint a már megjelentek — legutóbb a gömöri hölgyeknek ajánlva — megérdemlik méltán a támogatást. Szívesen ajánljuk azért figyelmébe minden zenekedvelőnek a törekvő ifju zeneszerzőnek ezen két csinos dalát. Kapható 1 korona beküldése ellenében *Gáspár* Jánostól *Rimaszécsen*.

Tanítói továbbképző tanfolyam. A vallás-és közoktatásügyi magyar királyi miniszternek folyó évi április hó 10-én kelt 43783 számú rendelete szerint mint a múltban, úgy ez évben is f. évi július hó 6-tól kezdődőleg több állami képző intézetnél, három hétre terjedő tanítói és tanítónői továbbképző tanfolyamot fognak tartatni; még pedig: tanítók számára a budapesti I. kerületi, az aradi, a bajai, és a kolozsvári állami elemi iskolai tanítóképző intézetekben; tanítónők részére pedig a budapesti II-ik kerületi és a pozsonyi állami elemi iskolai tanítónőképző intézetben. — Ezen tanfolyamokon az életbeléptetett népiszkolai új tantervre való tekintettel különös figyelem fog fordítatni a magyar nyelv tanításának módszerére a nem magyar tannyelvű népiszkolákban, továbbá a rajzra, az énekre, a kézügyességre (slójd) és ezeknek népiszkolai methodikájára. — Mindegyik tanfolyamra 50—50 hallgató vétetik fel: akik közül tanfolyamonként 30—30 hallgató állami költségen nyer az intézet internátusában szállást és étkezést, azonkívül 15-15 korona utazási költségben is részesül. — A saját költségre jelentkező többi hallgatók ingyen szállást nyernek az intézetben, hol mérsékelt áron étkezést is kaphatnak. A felsorolt hat tanfolyam bármelyikére való felvételért folyamodhatnak az ország bármely részében lakó és bármilyen jellegű elemi népiszkolánál működő okleveles tanítók és tanítónők. — A felvétel iránti bélyegtelen kérvények a megyei tanfelügyelőnél nyújtandók be. — A pályázati határidő 1908. évi május hó 5-ike.

Arú- és értéktőzde Miskolcon. E nagyfontosságú intézmény, — mint lapunkat a tőzsdetanács értesíti — működését folyó évi május hó 6-án (szerdán) kezdi meg. Tőzsdé idő délután 1 órától délután 3 óráig van. A tőzsdetanácsa nevében: *Schrecker* S. Lipót elnök és dr. *Sugár* Ignác titkár felhívják a közönséget, hogy az új intézményt a kezdés nehez útján támogassák.

A bánrévei vasúti szerencsétlenség epilógja. A bánrévei múlt évi összettközésből kifolyólag érdekes főtárgyalás volt folyó hó 1-én a helybeli kir. törvényszéknél. Dr. *Gotthilf* M. rosznyói ügyvéd, ki 1907. február hó 4-én este a bánrévei vasúti összettközés alkalmával megsérült, a miskolci üzletvezetéséig feljelentést adott be 1907. évi május havában *Salamon* István bánrévei állomásfőnök ellen, hogy a nagy hidegben két és fél óra hosszat kint hagyta egy III. oszt. kocsiat és hogy mielőtt őt az állomásra bevitette volna, a Miskolcra felülő vonatot elbocsátotta s így ő megfelelő orvosi gyógykezelésben nem részesülhetett. Ezt a feljelentést az üzletvezetés mint alaptalan elutasította s erről még 1907. évi májusban *Salamont* és *Gotthilf* értesítette *Gotthilf* felelőbizetésére az igazgatóság a fegyelmi eljárást elrendelte, mely azonban bizonyíték hiányában ez évben jogerősen megszüntetett. — Ez alapján indult meg dr. *Gotthilf* ellen a büntető eljárás rágalmozás vétsége czimén. — A törvényszék *Kolbay* Sándor elnöke alatt tárgyalta folyó hó 1-én az ügyet. Bírák voltak: *Kovács* Géza és dr. *Kálniczky* Géza, jegyző: *Ráduly* József, ügyész: dr. *Mészáros* István volt. — A bíróság felmentette *Gotthilf*-et. — A felmentést alaki okra alapította, nevezetesen: hogy a három havi indítványi határidő elévült, mert *Salamon* az üzletvezetés 1907. május havi értesítése után több mint három hónap mulva adta be a feljelentést. — Ez ítélet ellen a kir. ügyész és *Salamon* fellebbeztek, mert az indítványi határidő a jelen esetben nem 1907. május havától, hanem a fegyelmi eljárás jogerős megszüntetésétől számítandó, ez pedig az idén történt, s e feljelentést ettől számítva 3 hó alatt adatott be.

Tanítógyűlés. A gömörkishontvármegyei áll. tanító egyesületnek nagyrocezei jkőre április 29-én Nagyroceze az állami elemi isk. helyiségében tartotta tavaszi gyűlését. Gyakorlati tanítást *Nagy* Lajos az „almafá”-ról köztetszés mellett tartott. *Erős* Samu: az Országos Szövetség alapszabályának — *Poltz* József a megyei Eötvös alap „szabályzatának” voltak előadói. Szívesen járult a járáskör a központi elnök: *Szombathy* Lászlónak, oly irányú intézkedéséhez, hogy a közgyűlés f. év június 9—10-én tartassék s egyúttal személye és társainak működése iránt a legnagyobb elismeréssel és bizalommal van, s jövőre is az egyesület vezetését az ő kezükben óhajtja látni. Nagyroceze r. t. város, régi hagyományos szép szokásának felújításával, kedves vendégeit látta a 48 tagot, a kiket a fehérszobánál dr. *Mihalik* Dezső polgm. a város részéről — nemcsak ékesen, de meleg elismeréssel — őszintén üdvözölt. Kellemes érzést keltett *Tóth* Kálmán gondnoksági elnök s más tanügybarátok megjelenése, a kik szintén szívesen osztoztak a tanítószeg munkájának méltánylásában. Szívesen járultak a kör tagjai részéről vezetőjük: *Erős* Samu üdvözléséhez.

Gyermeknapok vármegyénkben. Az országos gyermekvédő liga felkérése folytán, alispánunk által az egész vármegye területére elrendelt gyermeknapok megtartásának igen szép eredménye lett, mert a beérkezett jelentésekből már megállapítható, hogy a liga nemes emberbaráti céljaira, az elzúllott és elhagyott gyermekek megmentésére, a vármegye városaiban és községeiben, részint urna-gyűjtés, részint persely-gyűjtés, iskolák-gyűjtés, ünnepélyekből és egyesek adományaiából összesen: 4130 kor. és 18 fillér gyűlt egybe. Ezen összeghez beakadott a tornaljai járás főszolgabirája 1086 korona 30 fillér, a rimaszombati 866 kor. 82 fillér, a rosznyói 576 kor. 87 fillér, a nagyrocezei 310 kor. 12 fillér, a garam-völgyi 227 kor. 17 fillér, a rimaszécsi 218 korona 38 fillér, a rimaszombati polgármester 322 kor. 53 fillér, a jolsvai 171 kor. 58 fillér, a rosznyói 144 kor. 58 fillér, a dobsinai 112 kor. és a nagyrocezei 93 kor. 83 fillér. A helyi bizottságok vezetőinek, tagjainak, a járási főszolgabirák és városi polgármesterek munkálkodásának s általában, kik a liga érdekében ügybuzgó áldozatkészséggel fáradoztak, meg van az eredménye, mert az egybegyűlt összeg felhasználásával módjában lesz a ligának néhány szerencsétlen, s önhibáján kívül rossz sorsban levő gyermek helyzetét enyhíteni.

Érdekes tárgyalás volt a helybeli kir. törvényszéknél április 29-én. *Vernárszky* Mihály 57 éves csetneki városi erdőőr állott a bíróság előtt, azért, mert f. évi március 1-én fiát agyonlőtte. Az igazságszolgáltatás példaszert pontosságát és gyorsaságát igazolja, hogy ez az alig két hónapos ügy már teljesen előkészítve került ily rövid idő múltán a főtárgyalásra. Az eset az volt, hogy *Vernárszky* Mihály Csetneken, a jelzett napon fiával, a 25 éves *Vernárszky* Pállal összekülönbözött. Az öreg a feleségétől hallotta, hogy fia az ő ablakait beverte s agyonütéssel fenyegette anyját és Erzi nevű leányát. Az öreg a kapitánysághoz ment s fiát bepanaszolta, kérve megfenyítését. A mint onnan haza jött, fia beállított hozzá, pénzt követelt, összeszidta atyját és melbe ütötte. Erre összeszölkölköztak s az apa kiutasította fiát, mire ez meg akarta támadni atyját. Az öreg lekapta a falról Werndl fegyverét, s megfenyegette fiát, hogy lövi. Ez azonban neki esett atyjának. Dulakodás támadt közöttük, mire az öreg rálőtt fiára. Ez elszaladt, de utközben összeesett s a lövés következtében meghalt. Az öreg a bíróság előtt beismerte tettét s azt igazolta, hogy fegyverét önvédelemből használta. A tárgyalást *Kolbay* Sándor kir. táblai bíró elnöklésével tartották meg bírák voltak: *Kovács* Géza és *Fodor* Zoltán, jegyző: *Ráduly* József, a vádhatóságot *Penyigey* Lajos kir. ügyész képviselte. A védelmet dr. *Ráróssy* Gyula ügyvéd vitte. A bizonyítási eljárás során tíz tanut s az orvos-szakértőket hallgatták ki, majd a kir. ügyész nagyszabású beszédet mondott, melyben a törvény rideg szakaszához való merev ragaszkodás helyett a humanus gondolkodás alapján fogta fel az ügyet igen helyesen, s elismerte az önvédelem jogosságát. Természetesen a védő is ezen az állásponton volt, s ezt szépen fejtegette. Mindkét beszéd mély hatást tett a jelenvolókra. A megtört apa zokogva hallgatta a törvényszék felmentő ítéletét, mely jogerőssé vált.

Jogos panas. Vettük a következő — szerkesztőségünkhez intézett levelet: „Nem tärhetem tovább, hogy szová ne tegyem b. lapjukban azon a maga nemében még a szemtelenségül is nagyobb arcátlanossággal párosult sértést, melyet úgy a vidéki, mint helybeli alacsony gondolkodású és rossz izlésű emberek a közszemrem ellen naponként, és különösen vásárok alkalmával elkövetnek. És hol történik ez? A városnak kellő közepén, az Erzsébet téren, a sétányon, sőt mi több, az Isten tiszteletére emelt templom közelében! Sőt egyesek még attól sem riadnak vissza, hogy ennek külső falait berondítsák, bepiszkítsák. Naponként történhetik ilyesmi, fényes nappal, a járókelő közönség pirulására és legnagyobb megbotránkozására. Jó izlésű háziurak exponáltabb helyen fekvő épületeiket büntetésre figyelmeztető táblák kifüggesztésének segélyével igyekeznek megóvni az ilyen szemérmert sértő emberek kihágásaitól, de e helyen, a mely a rendőrség közvetlen szeme előtt fekszik, erre úgy hiszem nincs szükség. De igen arra már ügyelhetne a rendre felügyelő egyén, hogy az ilyesmi legalább akkor ne történjék meg, a mikor ő a város háza kapujában áll, (a mi bizony többször is előfordult), mert ez már azután nem bánomosságra vall, sőt úgyhiszem a rendőrközeg tekintélyének rovására történik. Ajánlatos volna, ha a rendőrség e tekintetben is erélyesen és a legszigorubbán intézkednék, mert ha valakit szegényérzete sem tart vissza attól, hogy nyilvános helyen, fényes nappal, másnak tulajdonát, sőt még az Istennek tiszteletére emelt, szentelt épületet bepiszkítsa, másokat megbotránkoztat, úgy az ilyeneket a törvény szigora, a büntetés tanítsa rendre és tisztasságra!” (B—tt.)

Gondatlanlag vádja alól felmentve Sajó királyiban folyó évi február hó 2-án a 6 éves kis *Baczk* Andris, míg anyja a sertésölésnél segédkezett, a Sajó jegére ment csuszálni, s egy léken beesett, s a vízbe fullt. A bíróság múlt hó 29-én vonta kérdőre gondatlanság által okozott emberölés vétsége miatt az anyát: *Baczk* Istvánné szül. Gyürke Borbálát, ki a főtárgyaláson ártatlanságát beigazolta, s így a bíróság őt a vád és következményei alól felmentette, mely ítéletben a kir. ügyész is megnyugodott.

Egyezségi kísérletek. Az állami munkásbiztosító hivatal április hó 29-én *Raichl* K. miniszteri titkár, bíró küldte ki városunkba, hogy a kerületi munkásbiztosító pénztár és az orvosok közötti ellentétek elsimításával kössön egyezséget, mely ideiglenes jellegű volna s csak az átmeneti időtartamra volna, mikor t. i. a végleges rendezés bekövetkezik. Ez a legjobb számítás szerint körülbelül a jövő év elejére várható. A kiküldött miniszteri titkár a pénztár igazgatósági elnökének: *Rábely* Miklósnak és az orvosszövetség elnökének: dr. *Löcherer* Tamásnak bevonásával megkísérelte az egyezséget, azonban az eredmény még nem tudható, mert az orvosszövetség a megkeresés folytán ez ügyben tanácskozni fog.

Fősorozás. A nagyrocezei járásban végzett sorozás eredményéről következő adatokat kaptuk Jolsváról: Az I. korosztályból besoroztatott 47 ujoncz, 1 egy éves önkéntes, a póttartalékba mint tanító 1, mezőgazda 1, családfenntartó 12. Kevésbé alkalmas 1. Visszahelyezett mint alkalmatlan 64, fegyverképtelen 2, töröltetett 5, kórházba küldetett 1. Távól volt 61, összesen 196. A II korosztályból besoroztatott ujoncz 9, póttartalékba 2 kevésbé alkalmas. Visszahelyezett mint alkalmatlan 49, fegyverképtelen 1, töröltetett 3, kórházba utaltatott 1. Távól volt 54, összesen 119. A III. korosztályból besoroztatott 6 ujoncz, a póttartalékba 9 kevésbé alkalmas. Visszahelyezett 24 fegyverképtelen, távól volt 40, összesen 79, magasabb korosztályból besoroztatott 1 ujoncz, 1 kevésbé alkalmas a póttartalékba. Visszahelyezett 1, fegyverképtelen összesen 3 Besoroztatott tehát 63 ujoncz, 1 önkéntes, 27 póttartalékba. Visszahelyezett 113 mint alkalmatlan, 28 fegyverképtelen, 8 töröltetett, 2 kórházba küldetett, 155 volt távól, összesen 397.

Hivataláthelyezés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár folyó hó 1-től hivatalos helyiségeit a Rákóczy-utczából a *Kossuth-utca* 20 ik szám alá a volt Burszky-féle, most már saját házába helyezte át. Ezt a hivatal a nagyközönség tájékoztatása czéljából ez uton is tudatja, s közli, hogy az új helyiség az épület földszintjén van, hol a hivatalos órákon belül a tisztviselők a tagok és a közönség rendelkezésére állanak.

Lakásváltotatás Dr. *Deutsch* Miksa helyben működő fogorvos tudatja lapunk útján az érdeklődőkkel, hogy lakását május hó 1-től a *Tompa Mihály-utca* 1. szám alá a Czékman féle házba helyezte át.

Nyilt-tér.*

Tisztelettel hozzuk tudomására az igen tisztelt ügyfeleinknek, hogy ügyvédi irodánkat a folyó évi május hó 1-től az *Andrássy* ut 1 ső számú házból a saját házukba: *Andrássy* ut 5-ik számú házba tettük át.

Rimaszombat, 1908. május hó 1.

Tisztelettel

Dr. *Törköly* József

és

Dr. *Terhes* Sámuel.

E rovat alatt közöltékért felelősséget nem vállal a Szerk.

Vendéglő-üzlet átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség beaces tudomására hozni, hogy Rimaszombatban *Rákóczi-utca* (Jánosi-utca) 8. sz. alatti

Csordás-féle vendéglő-üzlet

vezetését átvettém, mely alkalmából megemlíteni bátorodom, hogy a mélyen tisztelt közönség részére azt barátságos, kegyelmes otthonu alakítottam át.

Főgondomat fogja képezni, hogy a nagyérdemű közönség nagybecsű bizalmát és pártfogását kifogástalan ételek, (magyar konyha), tiszta jó italok, mérsékelt árak legpontosabb kiszolgáltatásom által teljes mértékben kiérdemelhessen.

Rimaszombat, 1908. április 25-én.

Kiváló tisztelettel:

1—3

ANTAL ISTVÁN.

Eladó két motorkocsi.

Puch 3 kerekű 2³/₄ HP, Dion Bouton 4 kerekű 3 HP. — Megtekinthető: Kurinczon a földmivesiskolában.

Bérbeadási hirdetmény.

1631. sz. — Rimaszombat r. t. város a tulajdonát tevő *Méhes-* (ezelőtt *Pendules*) pusztai birtokát, mely áll 1200 négyszögöl; 2 hold 101 négyszögöl belsőség, 383 hold 58 négyszögöl szántó, 149 hold 38 négyszögöl rét s átlag 239 katasztrális hold erdőlelegelőből; — valamint az ugynevezett „*Gernyői*” földet 193961 négyszögöl terjedelemben az 1908. október 1-től számított 6 évi időtartamra 1914 szeptember hó 30-ig bérbeadja. Kikiáltási bérösszeg a „*Méhes*”-pusztánál 10600 korona, a „*Gernyői*” földknél 1500 korona.

Felhivatnak mindazok, kik ezen bérlemények valamelyikét elnyerni akarják, hogy zárt írásbeli ajánlatukat, melyhez a bérbeadási feltételeknek ajánlattevő által aláírt egy példány, — továbbá a kikiáltási bérösszeg 10%-ának megfelelő készpénz, — vagy árfolyama ³/₄ részéig számított óvadékképes értékpapiroknak a városi pénztárba történt elhelyezéséről szóló hivatalos nyugta is mellékelendő, a folyó év május hó 30-ik napjának d. u. 4 órájáig a polgármesterhez nyújtsák be, a kitől a részletes bérbeadási feltételek is megszerezhetők. Elkésett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Rimaszombat, 1908 május hó 1-én.

1—4

Dr. *Kovács*, polgármester.

Pályázati hirdetmény.

Nagyroze r. t. városnál lemondás folytán megüresedett
rendőrkapitányi állásra

vármegyei alispán urnak 3347/1908. sz. rendelete alapján
ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 2000 korona fizetés, 300 korona lak-
bér és 30 szekér tűzifa polgári áron a vágásban.

Pályázati kérvények főispán ur Óméltóságához ezi-
mezve, alulírott polgármesteri hivatalnál **f. évi május
hó 16-án** déli 12 óráig annál is inkább beadaudók,
mert a később érkezők figyelembe vételni nem fognak
Nagyroze, 1908. április hó 30. án.

Dr. Mihalik Desző, polgármester.

Kiadó lakás.

Egy kisebb, **három szobás lakás** (Szijjártó u.
8-ik szám alatt) a hozzá tartozó konyha, kamara,
veteményes kertéske és más mellékkeliségekkel
együtt **azonnal haszonbérbe kiadó.** Esetleg
örök áron eladó. — Értekezni lehet: **Rozinay
Györgyné** tulajdonossal, Losonezi utca 48. sz. a.

Csetnekvölgyi helyiérdekű vasut részvénytársaság.

37—1908. szám.

Meghívó

a csetnekvölgyi helyiérdekű vasut
részvénytársaságnak

1908. évi május hó 13. án (szerdán) délelőtt 10
órákor Budapestn. IV., **Veres Pálné-utca 30. sz.
alatt (I. emelet)** tartandó

rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése
és az 1907. évi mérleg végleges megállapítása.
2. Határozat a tisztá nyereség hovaforrásaira iránt.
3. Határozat az igazgatóság és felügyelő-bizottság
részére a felmentvény megadására iránt.
4. A felügyelő-bizottság megválasztása egy évre.
5. Az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság
tiszteltetésének megállapítása egy évre.

Budapest, 1908. évi április hó 27. én.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

A ki szavazati jogát gyakorolni kívánja, k teljes részvényeit
a le nem járt szelvényekkel együtt Budapestn.: a „Magyar Áltá-
ános Hitelbank”-nál (V., Nádor-utca 12. sz.) vagy M. m. Frank-
furtban: a „Dresdner Bank”-nál legkésőbb 8 nappal a közgyűlés
megtartása előtt letenni

Az államkincstár Gömör- és Kishontvármegye szavazati jogu-
kat a részvények letétele nélkül gyaorolhatják.
Minden 10 részvény egy szavazatra jogosít

Ablakredőnyök.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség
becses tudására hozni, miszerint Budapest székes-
főváros egyik legnagyobb és legkiválóbb

ablakredőny-gyárának

képviselőjét vettem át és kérem esetleges szükség-
leteiket — annak gyártmányából, ugymint: **salu-
ziák, önműködő vászon-redőnyök,** valamint
fasszivott nádrédőnyökből — nálam be-
szerezni.

A gyártmányok kitűnő volta, szép kivitele és
olcsó árai a legmesszebb menő igényeket is kielég-
gítendik.

Költségvetéssel és szakmabeli felvilágosítással
kivánatra ingyen és bérmentve szolgálók.

Nagybecsű rendelések legjobb kiviteléről a n. é.
közönséget biztosítom s azok feladását tisztelettel
kérve vagyok kész szolgálattal

Zavadszky Ede,

4—* Rimaszombat.

TÜZIFA.

a báró Luzénszky Henrik örökösei
osgyáni erdőseiben a széplaki és haraszi
erdőrészekben található és ölberakott tűzfának
árai:

1 méter cserfa	I. oszt. 6 50 kor.
1 méter cserfa	II. oszt. 5 50 kor.
1 méter gyertyán és tölgy	I. oszt. 6 — kor.
1 méter gyertyán és tölgy	II. oszt. 5 — kor.
1 méter nyír, éger (dorong)	I. oszt. 5 — kor.
1 méter galyfa	3 50 kor.

A fa 1-25 méter magas és 1 méter szélesre
van rakva. Az árai helyben (erdő) értendők.
Befizetések és utalványok kiváltása az **ura-
dalmi intézőség**nél **Osgyánban, Braun
Zsigmond** ur vaskereskedésében és **Weinfeld
Adolf** ur dohányárudájában **Rimaszombat-
ban** eszközölhetők.

1—2 **Uradalmi intézőség.**

Arverési hirdetmény.

A **rimaszombati takarékpénztárnál** az ez
évi április 1-ig nem rendezett zálogtárgyakra az árverés
május hó 6-án délután 2 órákor fog megtartatni,
melyre a venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Meghosszabbítások május hó 3-áig fogadtatnak el,
azontul csak kiváltással rendezhetők az előlegek.

Rimaszombat, 1908. április hó 18. án.

2—2 **Rimaszombati Takarékpénztár**

Pályázati hirdetmény.

1624. tsz. — A Rimaszombat r. t. városnál
elhalálozás folytán megüresedett **adóvégrehajtói,**
s az esetleg előléptetés folytán megüresedő adóhi-
vatali irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen állások vala-
melyikét elnyerni óhajtják, hogy képesítésükre,
eddiggi alkalmzatásukra s a katonai kötelezettség
elégtevéseire vonatkozó okmányokkal felszerelt pá-
lyázati kérvényeiket hivatalomhoz a **f. év május
hó 4-éig** nyújtsák be.

Az adóvégrehajtói és adóhivatali irnoki állás
1000—1000 korona fizetés és 300—300 korona
lakpénzilletményvel van javadalmazva.
Rimaszombat, 1907. április 18. án.

2—2 **Dr. Gyürky Pál,** polgármester h.

Eladó ház.

A **Ferenczy-utcában,** a gimnáziummal szem-
ben egy 5 szobából és mellékkeliségekből álló, minden
kényelemmel ellátott (fürdő-szoba, vízvezeték, villany stb.)
teljesen új, 10 évi adómentességgel bíró uri-lak, nagyobb
vállalkozás miatt, szabad kézből eladó. — Értekezni lehet:
Gömöri Ede tulajdonosnál.

518 m a ten- ger színe fölött	STUBNYAFÜRDŐ	Léggögy- fürdő!
Hat természetes kénés hévforrás (38—48°C)	Köszvény	Thermál- tükörfürdők
Rheuma	44	kádfürdők
Ischias	hold	Massage
Bőr- betegségek	park, közelben	Hidegvizkurák
Női bajok	nagy fényördők	Ivókúra
Posta és sürgönyhivatal, vasuti állomás.		
Gyógyszertár.	4 fürdőorvos.	
Képes prospektust ingyen és bérmentve küld	az Igazgatóság.	
2—11.		

Csödtömegeladási hirdetmény.

Vb **Deutsoh Géza** volt rimaszombati kereskedő
csödtömegéhez tartozó és a csödteltár 1—231 233—237.
és 239 tetele alatt összeirt 7789 korona 2 fillér beszer-
zési és 4927 korona 34 fillér becsértékű butorok a csöd-
választmánynak 1908. évi április hó 28. án hozott hatá-
rozata alapján ajánlati verseny útján eladatnak.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy zárt ajánla-
taikat, melyekhez 500 korona bánatpénz készpénzben
esatolandó 1908. évi május hó 14-én d. e. 10 óráig
alulírott tömeggondnoknál benyujtsák, mert a későbbi
ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A csödválasztmány az ajánlatok felett a rimaszom-
bati kir. törvényszék pertárában **1908. évi május
hó 14-én** d. u. 2 órákor megtartandó ülésben fog hatá-
rozni, melyen az ajánlatokat tetszése szerint el- vagy
el nem fogadja, esetleg azonnal újabb szóbeli ajánlati
versenyt tart.

Az ajánlattevő ajánlatától vissza nem léphet.
A kinek ajánlata elfogadtatik, köteles a vételárnak
folyó évi május hó 14. én leendő azonnali kifizetése elle-
nében az árakat tíz nap alatt átvenni és elvinni, külön-
ben bánatpénzét elveszti s költségére és veszélyére újabb
ajánlati verseny fog tartatni.

A választmány és tömeggondnok a leltározott árak
minőségeért, értékeért és mennyiségeért nem szavatolnak,
megjegyzetetik azonban, hogy az árak kir. közjegyző
által lettek tételről-tételre felvéve.

Az ajánlati verseny eredményének kihirdetése után
az áruraktárt érhető minden veszély a vevőt terheli.

A vételi illeték vevőt terheli és az nyomban bélyeg-
jegyben lerovandó.

Az ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy
ezen hirdetmény feltételeit ismeri és elfogadja.

Az áruraktár tömeggondnok közbenjötté mellett
naponkint megtekinthető.

Rimaszombat, 1908. április hó 28.

Dr. Stern Jakab,
ügyvéd, csödtömeggondnok.

Kitűnő fajborok

Mintegy 160 hekt. fehér és 60 hekt. schiller
kitűnő asztali bor — a legjobb minőségű
fajszőlőkből szüretelve — 50—52 és 56 ko-
ronájával számítva hectoliterjét — a vasuti
állomásra szállitva — eladó.

Venni szándékozók forduljanak megkereséseik-
kel **Mlinerits Iván** szőlőtulajdonos és bor-
termelőhöz **Szabadka,** Bácsbodrogyvármegye.

Eladó ház.

A Kossuth utca 41. számú ház szép udvarral
és rendezett kerttel eladó — Venni szándékozók
értekezhetnek **Andrási László** fényképésszel.

Tavaszi értesítés!

RÓZSAFÁK! DISZNÖVÉNYEK!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives
figyelmét felhívni mindenféle virággalantáim, va-
lamint a zöldségfélékre; ugy korai, mint késői
fajok már a legjobb minőségben kaphatók. —
Különösen ajánlom: **remek faj-rózsáimat,**
dáliák és különös **faj-szekfüimet,** mind
gyönyörű fajok; alkalmi **csokrok, koszorúk**
a legszebb kivitelben, jutányos árák mellett. —
Virágtenyésztés szintén a legszebb és legnemesebb
fajokból! — Vidéki rendelések pontosan és
gyorsan teljesítetnek!

Szives pártfogást kér

CSINTALAN JÁNOS,

városi mű- és keresk. kertész, Rimaszombat.

PICK JAKAB

butoráruháza. — Rimaszombat, Erzsébet-ter.
(Heksch Bertalan fűszerkereskedése mellett).

Tisztelettel értesitem ugy a helybeli, mint a
vidéki tisztelt butorvásárló közönséget, hogy a mai
kor igényeinek megfelelő

butorüzletet

nyitoltam — Tőrekvésem oda irányul, hogy a
butoripar terén szerzett tapasztalataimmal a legk-
nyesebb igényeket is kielégíthessen. — Elvállalok
**szálloda, kávéház, klub, fürdő, háló-
ebédlő-, szalon-, uri szoba különlegessé-
gek,** valamint teljes **menyasszonyi butoráru
berendezéseket** a lehető legegyszerűbbtől a leg-
finomabb kivitelig. — Nagy választék vas- és
háilitott butorokban, nemkülönbben **képek, tük-
rök** és **pipere** butorokban. — Megújírasra kesz-
séggel megjelenek és költségvetéssel szivesen szol-
gálok. Kárpitos műhelyemben elvállalok minden e
szakba vágó munkálatokat. 2—10

Kiváló tisztelettel **PICK JAKAB.**

Hirdetmény.

190 196 sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel köz-
hírrá teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek
5421. 2355 számú végzése következtében Nagy József
és dr. Stern Jakab ügyvéd által képviselt a rimaszombati
hitelszövetkezet és Hanvay László javára **Kossuth Jó-
zsefné** ellen 260 és 13000 kor. s jár. erejéig 1908. évi
április 7—8-án foganatosított biztosítási végrehajtás útján
le- és felülfoglalt és 3180 koronára becsült követ-
kező ingóságok, u. m.: ökrök, tehének, tinók, sertések
nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járás-bíróság 1908.
évi V. 145 V. 142. sz. végzése folytán 260 és 13000
kor. tőkekövetelés, ennek 1907. április hó 22. ik napjától
járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 330
kor. 99 fillérben biroilag már megállapított. költségek
erejéig Osizben alperesnél leendő megtartására **1908. évi
május hó 12-ik** napjának délelőtti 10 órája hatá-
ridőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel
oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingó-
ságok az 1881. évi LX. törvényzikk 107. és 108.
§§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet
ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfogadjatadati.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások
is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek
volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § a
értelmében ezek javára is elrendeltekik.

Kelt Rimaszécs, 1908. április 22.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó

Ajánlkozás.

Alulírott tisztelettel hozom Rimaszombat
város és vidéke n. é. közönségének tudomá-
sára, miszerint a

kőműves ipar

önálló gyakorlására még a mult évben jogot
szereztem, melynek alapján ajánlkozom házak
javítására, átalakítására fastására, továbbá be-
tonirozást és egyéb a kőműves ipar keretébe
tartozó minden munkának pontos, kifogástal-
lan és gyors elkészítésére a legmérsékeltőbb
árak mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását
kérve, vagyok teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1908. február hó.

Czakó István,

kőműves iparos.

Lakás: Losonezi utca 61. szám alatt.